

Bouw van een haard plaats.

Van IJzertijd tot en met de Middeleeuwen.

Vondsten wijzen uit, dat de boerderijen meestal oost-west gebouwd werden.

Dat is, zeggen de archeologen, wel logisch, want de winden en dus ook de regens komen in Nederland meestal uit het westen, dus de huizen hebben zo minder te lijden.

Maar omdat de winden uit het westen komen is het ook logisch, dat de kookplaats (dus het woongedeelte) in de westkant van de boerderij zal zijn. De rook trekt dan de hele boerderij door en maakt dat er minder ongedierte in de boerderij is, ook in het stalgedeelte.

Als er vindplaatsen zijn van stookplekken in een boerderij, klopt dat met de veronderstellingen.

Vindplaatsen zijn gevonden als zwarte plekken in het zand. Meestal ovaalvormig. Soms werden er nog houtskoolresten in gevonden, soms een scherf van een kapotte pot.

Er zijn in een IJzertijdboerderij ook resten gevonden van een wal van leem met erin verwerkt veel kapotte aardewerk stukken. Wel logisch, want daardoor is zo'n rand om de vuurplaats wat beter bestand tegen hitte verschillen.

Als je uitgaat van de vondsten dan kom je uit op een ovale vorm. Niet te klein, want tijdens ons 9 weken durende leefexperiment zie boek: "2 manen lang" hadden we veel potten nodig om te koken voor 5 tot 9 personen. Zie foto hieronder.

Vikingtijd:

In Haithabu, een Vikingdorpje, ong. 800 na Chr. had elk huis een haardplaat. Deze bestond uit een bodem van veldstenen, die met leem was afgedekt. De haardplaat lag iets hoger (ong. 10 cm) dan de bodem.

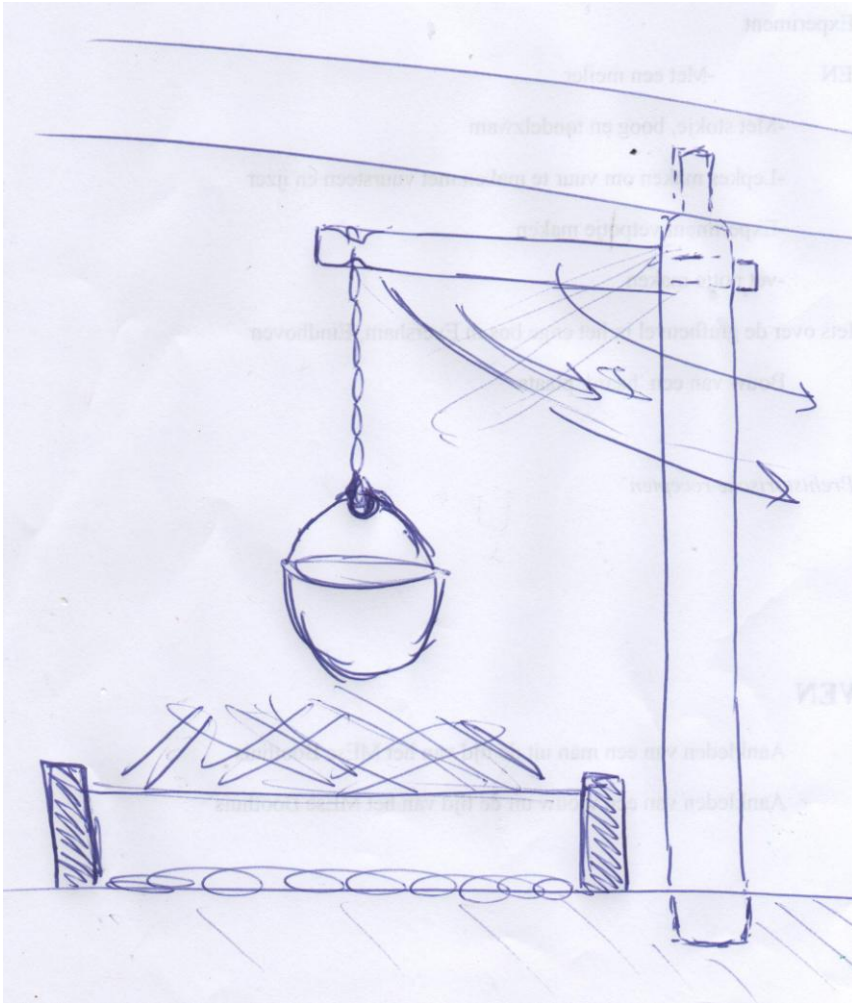

Hierop werd het vuur aangemaakt, dat voor iets meer warmte zorgde, omdat het iets hoger lag, en waarop gekookt werd. De rook rookte de voorraden tegen bederf, vlees werd op het open vuur gekookt, de pap werd tegen het vuur aan gekookt. Ze gebruikten potten van aardewerk, speksteen en ijzer.

Middeleeuwen:

In de middeleeuwen waren de vuurplaatsen soms wel 20 cm hoog, en soms met dikke balken omsloten. Soms wel 1 1/2 tot 2 meter in het vierkant. Om de (ijzeren of koperen)

pan boven het vuur te krijgen werd soms een draaibalk gebruikt, waaraan een ketting hing, waaraan de pan kon hangen.

TIPS: -Maak de vuurplaats ovaalvormig. Onze ervaring met koken is, dat je het beste met langen hout kunt stoken. Daar zet je de kookpotten dan tegenaan.

- Maak altijd een duidelijke scheiding van de vuurplaats en de rest van het huis.

-Niet van aarde, maar minstens van leem. En liefst met wat grind of grotere rivierkeien of schelpen versterkt.

-Denk logisch na. Verwerk geen schelpen in de klei als je het huis, dus de vuurplaats gaat bouwen in de achterhoek. Ik zie mensen uit de ijzertijd niet naar de zee gaan om schelpen te zoeken. Dichter bij huis rondkijkend brengt je wel op een logischer oplossing.

- In een nederzetting in Samara, zagen we een dikke houten balk als afscheiding. Bedenk wel, dat die kan verkolen.

SUCCES bij het zoeken van oplossingen.

Anneke Boonstra